

Sygn. akt V S 10/10

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2010 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Iwona Wilk (spr)
Sędziowie	SA Tomasz Pidzik SA Lucjan Modrzyk

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2010 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi	J. W.
przeciwko	Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w (...)

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, zawisłej przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygn. akt XIV GC 205/09

postanawia:

1/ stwierdzić przewlekłość postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w (...) sygn. akt XIV GC 205/09 w okresie od dnia 16 marca 2010 r. do dnia 12 lipca 2010 r.;

2/ przyznać skarżącej J. W. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...)sumę pieniężną w kwocie 3.000 zł (trzech tysięcy złotych);

3/ oddalić żądanie skargi w pozostałym zakresie;

4/ zwrócić skarżącej kwotę 100 zł (stu złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

Sygn. akt V S 10/10

UZASADNIENIE

W dniu 12 lipca 2010 roku pozwana J. W. złożyła skargę na przewlekłość postępowania w sprawie, zawisłej przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygn. akt XIV GC 205/09. Ponadto domagała się wydania Sądowi Okręgowemu w (...) zalecenia niezwłocznego doręczenia jej postanowienia w przedmiocie skargi o wznowienie postępowania, zgodnie z

wnioskiem z dnia 8 lutego 2010 roku, jak również przyznania od Skarbu Państwa na swoją rzecz 20.000 złotych oraz zasądzenia kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że w sprawie tej zapadło w dniu 5 lutego 2010 roku rozstrzygnięcie polegające na wydaniu dwóch orzeczeń, w postaci postanowienia o oddaleniu jej wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania i postanowienia o odrzuceniu tej skargi. W dniu 8 lutego 2010 roku skarżąca złożyła wniosek o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie jej w/w postanowień. W dniu 15 marca 2010 roku zostało jej doręczone jedynie postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu, a nie doręczono jej postanowienia o odrzuceniu samej skargi o wznowienie postępowania. Od złożenia wniosku o doręczenie minęło ponad 5 miesięcy, gdy tymczasem przepisy art. 357 § 2 k.p.c. dają sądowi termin tygodniowy na sporządzenie uzasadnienia. Jest to wprawdzie termin instrukcyjny, ale przekroczenie go 24-krotnie jest oczywistą przewlekłością.

Prezes Sądu Okręgowego w (...), w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że czynności Sądu były podejmowane rytmicznie i terminowo, a zatem brak jest podstaw do uznania skargi J. W. za zasadną.

Rozpoznając przedmiotową skargę Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Skarga złożona w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki przez J. W. zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Na wstępie należy stwierdzić, że co prawda w treści żądania skarżąca nie określiła dokładnie granic czasowych, w których w jej ocenie miała nastąpić przewlekłość postępowania, to jednak z treści uzasadnienia skargi wynika że doszło do niej w ocenie skarżącej w okresie między złożeniem przez nią wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenia postanowień zapadłych w dniu 5 lutego 2010 roku tj. od dnia 8 lutego 2010 roku, a sporządzeniem skargi na przewlekłość postępowania tj. dniem 11 lipca 2010 roku, w którym to dniu przewlekłość postępowania jeszcze istniała, albowiem postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania wraz z uzasadnieniem wysłano skarżącej dopiero w dniu 23 lipca 2010 roku, doręczając je skutecznie 2 sierpnia 2010 roku. Wobec powyższego kognicją Sądu Apelacyjnego w niniejszym postępowaniu objęto wyłącznie wskazany wyżej okres trwania postępowania.

Analiza akt sprawy wskazuje, że zarzuty podniesione w skardze zasługują na uwzględnienie, a czynności przedsiębrane w przedmiotowym okresie przez Sąd Okręgowy w(...)nie były podejmowane terminowo i bez nieuzasadnionej zwłoki.

Za stanowiskiem takim przemawia uporządkowany chronologicznie przebieg postępowania:

W dniu 5 lutego 2010 roku na rozprawie, w obecności skarżącej zostały wydane dwa oddzielne postanowienia: jedno w przedmiocie oddalenia wniosku skarżącej o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania i drugie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania i zasądzeniu kosztów.

W dniu 8 lutego 2010 roku J. W. złożyła w Biurze Podawczym Sądu Okręgowego w (...) wniosek o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie postanowień z dnia 5 lutego 2010 roku w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu oraz skargi o wznowienie postępowania.

Dnia 15 marca 2010 roku doręczono skarżącej postanowienie Sądu Okręgowego w (...) z 5 lutego 2010 roku w przedmiocie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania wraz z uzasadnieniem, natomiast nie doręczono jej postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania i zasądzeniu kosztów procesu.

W dniu 20 marca 2010 roku skarżąca złożyła zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w (...) z dnia 5 lutego 2010 roku w przedmiocie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Po zakończeniu postępowania w przedmiocie zwolnienia od opłaty od zażalenia, dnia 15 czerwca 2010 roku akta sprawy wraz z zażaleniem zostały przesłane do Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2010 roku Sąd Apelacyjny odrzucił zażalenie skarżącej uznając je za niedopuszczalne.

W dniu 2 sierpnia 2010 roku doręczono skarżącej odpis postanowienia Sądu Okręgowego w (...) z dnia 5 lutego 2010 roku w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania wraz z uzasadnieniem.

Podkreślić należy, iż naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki zachodzi, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla jej rozstrzygnięcia (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki – Dz. U. 2004, Nr 179, poz. 1843, zwana dalej „ustawą”), z tym że dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, zwłaszcza tej, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy). Ponieważ ustawa mówi o nieuzasadnionej zwłoce w rozpoznaniu sprawy, ta wymaga zawinionego, nieusprawiedliwionego obiektywnymi przesłankami opóźnienia w podejmowaniu czynności przez sąd. Ustalenie zaistnienia przewlekłości postępowania nie jest zależne jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, a jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur. Przewlekłość jest bowiem pojęciem mówiącym iż jakieś zdarzenia, czy stany są nadmiernie rozciągnięte w czasie, rozwleczone i przedłużają się. Jest to, co oczywiste pojęcie względne, a zatem zawsze musi być odnoszone do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki o jakim mowa w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 maja 2005 roku w sprawie II S 26/05).

Z tego punktu widzenia stwierdzić trzeba, że postępowanie w sprawie objętej skargą trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia zasadności roszczenia procesowego objętego skargą o wznowienie postępowania.

Należy mieć na uwadze, że co prawda opóźnienie w doręczeniu skarżącej odpisu postanowienia wraz z uzasadnieniem samo w sobie nie mogło przesądzać o istnieniu przewlekłości postępowania, bowiem ocenie podlegał czas trwania całego postępowania, a nie terminowość podejmowania przez sąd poszczególnych czynności, to jednak nie wykluczało to w istocie możliwości stwierdzenia przewlekłości postępowania z powodu nieterminowości podjęcia przez sąd określonej czynności wtedy, gdy opóźnienie w jej wykonaniu było tak znaczne, że spowodowało przewlekłość całego postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2009 roku, sygn. akt III SPP 14/09). Z takim opóźnieniem powodującym przewlekłość całego postępowania mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie. Podkreślić bowiem należy, że do momentu doręczenia skarżącej odpisu postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania, termin do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie nie rozpoczął biegu. Skoro postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania zostało wysłane dopiero w dniu 23 lipca 2010 roku i skutecznie doręczono skarżącej dnia 2 sierpnia 2010 roku, to dopiero od tej ostatniej daty należy liczyć termin do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie. Porównując zatem datę złożenia przez skarżącą wniosku o doręczenie i sporządzenie uzasadnienia postanowień zapadłych na rozprawie - tj. 8 lutego 2010 roku z datą doręczenia postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania – tj. dniem 2 sierpnia 2010 roku podkreślić należy, że przez okres ponad 5 miesięcy skutecznie uniemożliwiano stronie skarżącej odwołanie się od zapadłej w sprawie decyzji, co tym samym doprowadziło do przewlekłości całego postępowania w przedmiocie skargi o wznowienie postępowania.

Należy zgodzić się z poglądem, iż skarga zasługuje na uwzględnienie tylko wtedy, gdy przy prawidłowym zachowaniu się stron, a w szczególności strony zarzucającej przewlekłość postępowania, sąd przez swą nieterminowość lub nieprawidłowość podjętych decyzji nie wydał rozstrzygnięcia, co do istoty w rozsądnym terminie. Wskazać należy,

iż zaistniała w sprawie bezczynność Sądu orzekającego nie została w żaden sposób zawiniona przez strony postępowania, w szczególności przez stronę skarżącą, która w ustawowym terminie złożyła wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia zapadłych w sprawie postanowień, celem wniesienia przewidzianych prawem środków odwoławczych. Nie można zatem uznać, iż strony ponoszą jakąkolwiek odpowiedzialność za wystąpienie przewlekłości w przedmiotowej sprawie.

Stwierdzając przewlekłość postępowania Sąd Apelacyjny uznał, iż wystąpiła ona w okresie od 16 marca 2010 roku (tj. od dnia następnego po doręczeniu postanowienia w przedmiocie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania), bowiem w dniu 15 marca 2010 roku winno nastąpić doręczenie postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania wraz z uzasadnieniem, łącznie z postanowieniem o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, gdyby prawidłowo uwzględniono wniosek skarżącej z dnia 8 lutego 2010 roku, do dnia 12 lipca 2010 roku będącego ostatnim dniem objętym zakresem przedmiotowym skargi (data sporządzenia skargi) w którym to dniu przewlekłość postępowania jeszcze istniała.

Uwzględniając żądanie skarżącej i stwierdzając przewlekłość postępowania we wskazanym wyżej okresie Sąd Apelacyjny nie uwzględnił żądania skarżącej w zakresie zalecenia Sądowi Okręgowemu podjęcia odpowiednich czynności zmierzających do niezwłocznego doręczenia postanowienia w przedmiocie skargi o wznowienie postępowania, bowiem postanowienie to zostało doręczone skarżącej w dniu 2 sierpnia 2010 roku, a zatem powyższe żądanie na dzień sporządzenia niniejszego postanowienia jako bezprzedmiotowe, podlegało oddaleniu.

W oparciu o treść art. 12 ust. 4 Sąd przyznał skarżącej od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości 3.000 złotych, uznając, iż będzie ona adekwatną rekompensatą za zaistniałą w sprawie przewlekłość postępowania. W ocenie Sądu kwota 20.000 złotych, jakiej żądała skarżąca jest znacznie wygórowana, biorąc pod uwagę przede wszystkim stosunkowo krótki okres w jakim została stwierdzona przewlekłość postępowania, wynoszący niespełna 5 miesięcy. Nie bez znaczenia przy ustaleniu wysokości zasądzonej na rzecz skarżącej sumy pieniężnej była również znaczna wartość przedmiotu sporu. Mając zatem na względzie przedmiot sprawy, która nie jest skomplikowana pod względem prawnym, jej znaczenie dla skarżącej oraz okres wyczekiwania na podjęcie przez Sąd orzekający określonych działań, Sąd ustalił wysokość należnej skarżącej sumy pieniężnej na kwotę 3.000 złotych.

Mając na uwadze, że zasadniczym celem przyznawanej sumy pieniężnej nie jest wyrównanie szkody powstałej w wyniku przewlekłości, lecz z jednej strony zapewnienie materialnej satysfakcji za przewlekłość postępowania, z drugiej zaś oddziaływanie na sąd, z którego środków kwota ta zostanie wypłacona Sąd uznał za zasadne zasądzenie na rzecz skarżącej wskazanej wyżej kwoty.

Z wyżej wymienionych przyczyn skarga w pozostałej części na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy podlegała oddaleniu.

O zwrocie opłaty od skargi orzeczono na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy.